

Sygn. akt V KK 265/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 sierpnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Kala

SSN Michał Laskowski

Protokolant Anna Korzeniecka-Plewka

w sprawie **M.H.**

skazanej z art. 286 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 23 sierpnia 2018 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego na
korzyść skazanej

od wyroku Sądu Rejonowego w N.

z dnia 30 marca 2012 r., sygn. akt II K .../12

**I. Uchyla zaskarżony wyrok w zakresie rozstrzygnięcia o
obowiązku naprawienia szkody (pkt 5 wyroku);**

**II. Wydatkami postępowania kasacyjnego obciąża Skarb
Państwa.**

UZASADNIENIE

Uwzględniając wniosek obrońcy oskarżonej (wniosek złożony na podstawie art. 387 § 1 k.p.k. - k. 116b), Sąd Rejonowy w N. wyrokiem z dnia 30 marca 2012 r. w sprawie o sygn. akt II K .../12, uznał M.H. (z domu B.) za winną popełnienia

dwóch przestępstw z art. 286 § 1 k.k. i z art. 279 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i wymierzył jej za każde z nich kary po roku pozbawienia wolności. Jako karę łączną orzekł rok i 5 miesięcy pozbawienia wolności. Na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. oraz art. 70 § 1 pkt. 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonej kary łącznej pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 5 lat próby, zaś w pkt 5 wyroku na podstawie art. 72 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonej obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwami poprzez zapłatę na rzecz Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej „J.” kwoty 12.800 zł i na rzecz Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w P. kwoty 15.900 zł w terminie 4 lat od daty uprawomocnienia się wyroku. W wyroku rozstrzygnięto również o przepadku dowodów rzeczowych oraz o kosztach procesu (k. 116d).

Wyrok ten uprawomocnił się bez zaskarżenia w dniu 7 kwietnia 2012 r.

Kasację od tego wyroku na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. wniósł Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny. Zaskarżając wymieniony wyrok na korzyść skazanej M.H. w zakresie rozstrzygnięcia o obowiązku naprawienia szkody (punkt 5 części dyspozytywnej wyroku), skarżący podniósł zarzut *„rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 387 § 2 k.p.k., polegającego na uwzględnieniu przez Sąd Rejonowy w N.T. wadliwego wniosku oskarżonej o dobrowolne poddanie się karze i orzeczeniu - na podstawie art. 72 § 2 k.k. - środka probacyjnego w postaci obowiązku naprawienia szkody na rzecz Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo - Kredytowej „J.” w kwocie 12.800 złotych oraz na rzecz Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo - Kredytowej z siedzibą w P. w kwocie 15.900 złotych - w terminie 4 lat od uprawomocnienia się wyroku, podczas gdy o powyższych roszczeniach wynikających z popełnienia przypisanych oskarżonej w punktach 1 i 2 sentencji wyroku przestępstw, już wcześniej prawomocnie orzeczono, w konsekwencji, czego doszło również do rażącego naruszenia przepisu prawa procesowego - art. 415 § 5 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 lipca 2015 roku”*. Podnosząc taki zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej określonego w punkcie 5 rozstrzygnięcia w przedmiocie środka probacyjnego - obowiązku naprawienia szkody.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co zważywszy na jej kierunek skutkowało jej uwzględnieniem w trybie art. 535 § 5 k.p.k. Rację ma skarżący, że wyrok Sądu Rejonowego zapadł z oczywistą obrazą wskazanych w zarzucie kasacji przepisów, co miało istotny wpływ na jego treść. Uchybienie to bez wątpienia miało również charakter rażący.

Uwzględniając złożony na rozprawie w dniu 30 marca 2012 r., w trybie art. 387 § 1 k.p.k., wniosek obrońcy oskarżonej o skazanie bez rozprawy, sąd *meriti* zaniechał sprawdzenia zaistnienia warunków dopuszczalności uwzględniania takiego wniosku wskazanych w treści art. 387 § 2 k.p.k. Jednym z tych warunków jest to, by treść proponowanego wniosku w zakresie kary, środków karnych czy środków kompensacyjnych służyła osiągnięciu celów postępowania karnego, a bezsporne jest, że celem postępowania karnego musi być zakończenie tego postępowania w sposób zgodny z przepisami prawa. To z kolei nakłada na sąd *meriti* obowiązek dokonania oceny zasadności wniosku co do proponowanych w nim rozstrzygnięć i ich zgodności z przepisami prawa karnego materialnego oraz procesowego. Tymczasem, zgodnie z treścią art. 415 § 5 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r., a więc w dacie orzekania przez Sąd Rejonowy, nie można było orzec m.in. obowiązku naprawienia szkody, jeżeli roszczenie wynikające z popełnienia przestępstwa było przedmiotem innego postępowania albo o roszczeniu tym wcześniej prawomocnie orzeczono. Pomimo obowiązywania tej regulacji procesowej oraz dysponowania przez sąd informacją o wydaniu nakazu zapłaty na rzecz Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej (por. zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa k.1-2; nakaz zapłaty - k. 7), jak też o wniesieniu przez drugiego pokrzywdzonego pozwu o zapłatę roszczenia wynikającego z pożyczki w kwocie 12.800 zł udzielonej skazanej (zdarzenie to stanowiło czyn z pkt I wyroku; zeznania świadka A.P. k. 37), sąd *meriti* w pkt 5 wyroku nałożył obowiązek naprawienia szkody na rzecz obu pokrzywdzonych w oparciu o przepis art. 72 § 2 k.k. Zatem w tym zakresie uwzględnienie wniosku obrońcy co do nałożenia obowiązku naprawienia szkody nastąpiło z obrazą art. 415 § 5 k.p.k., albowiem w zakresie roszczeń wynikających z popełnienia obu przestępstw toczyły się postępowania cywilne, z których jedno – co wynikało z akt sprawy – zakończyło się już wydaniem nakazu zapłaty. Tym samym, pomimo

niezałączenia do tej sprawy akt sprawy I Nc .../09 Sądu Rejonowego w J. i akt sprawy I Nc .../09 Sądu Rejonowego w P., Sąd Rejonowy w N. naruszył w sposób rażący przepis art. 387 § 2 k.p.k. uwzględniając w tym zakresie wnioski obrońcy skazanej, pomimo, że miał informacje procesowe o tym, iż co do roszczeń wynikających z obu przestępstw toczyły się już postępowania cywilne. Gdyby ten sąd dokonał właściwej, zgodnej z treścią przepisu art. 387 § 2 k.p.k., kontroli wniosku w obszarze możliwości nałożenia obowiązku naprawienia szkody, przy uwzględnieniu dyspozycji art. 415 § 5 k.p.k., to mając wskazane już powyżej informacje winien uzależnić uwzględnienie wniosku od dokonania w nim stosownej zmiany (art. 387 § 3 k.p.k.) lub – w przypadku wątpliwości – winien odroczyć rozprawę i zażądać akt spraw cywilnych (mając stosowne informacje od pokrzywdzonych), a następnie, gdyby zgody na modyfikację wniosku nie było, wniosku takiego nie uwzględnić.

Podkreślić należy, że nie ma żadnych wątpliwości, co do tożsamości przedmiotowej i podmiotowej roszczeń, co do których orzeczono nakazami zapłaty w sprawach Sądu Rejonowego w J. o sygn. akt I Nc .../09 i Sądu Rejonowego w P. o sygn. akt I Nc .../09 oraz roszczeń, które stały się podstawą orzeczenia obowiązku naprawienia szkody w pkt 5 zaskarżonego wyroku. W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok co do nałożonego obowiązku naprawienia szkody (punkt 5 zaskarżonego wyroku), albowiem usunięcie tego rozstrzygnięcia jest wystarczające do przywrócenia stanu zgodnego z prawem, a zatem nie ma potrzeby ponownego rozpoznawania sprawy w tym zakresie. Na takie rozstrzygnięcie pozwala przepis art. 537 § 2 k.p.k., który nie zawiera pełnego katalogu możliwych rozstrzygnięć (por. np. wyroki SN: z dnia 20.04.1999 r., III KKN 323/97, OSNKW 1999, nr 9-10, poz. 61; z dnia 1.12.2011 r., V KK 224/11, LEX nr 1108494; z dnia 19.09.2001 r., III KKN 168/01, OSNKW 2000, nr 11-12, poz. 97; z dnia 4.02.2009 r., IV KK 285/08, LEX nr 598080; z dnia 27.06.2012 r., V KK 165/12, OSNKW 2012, nr 11, poz. 120). Skoro w tej sprawie kasację wniósł Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny, a zatem podmiot wymieniony w art. 521 § 1 k.p.k., wydatkami postępowania kasacyjnego, zgodnie z art. 638 k.p.k. należało obciążyć Skarb Państwa.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w wyroku.

